

שיח ושיג בפרשה

"וְאֵנִי נֹתֵתִי לְךָ שְׂכָם אֶחָד עַל אֶחָד אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי: " (מח', כב')

וכי יעקב כבש את שכם, והלא שמעון ולוי נלחמו עליה? אלא פירש בתרגום אונקלוס שהכוונה היא "בצלותי ובעותי", כלומר שכל הנצחון של שמעון ולוי לא היה בזכות כלי מלחמתם, אלא בזכות התפילה של יעקב (ועיין בבא בתרא קכג). אולם יש לדקדק מדוע התרגום כפל בלשונו בצלותי ובעותי, הלא "צלותי" פירוש "תפילה", ו"בעותי" – פירושו: "רצון" (מלשון במה בעית טפי) אם כן די היה לומר בצלותי?

אלא שפעמים רבות מהשמים ממלאים את רצונו של הצדיק, גם מבלי שהתפלל על כך, כפי שאמר הכתוב: "רצון יראיו יעשה" זהו שרמזו יעקב פעמים נענית על ידי תפילתי (בצלותי) ופעמים בעוד שרק רציתי (בעותי) לפני שהתפללתי נענית. אמר הרבי מקוצק זצ"ל שהתפילה נמשלה לקשת, כי כשם שבקשת ככל שאדם מושך אליו יותר את המיתר – הרי החץ מרחיק יותר לעוף, כך גם בתפילה כל כמה שאדם מתרכז יותר בכוונת הלב ומושך את התפילה כך מרחיקה התפילה יותר לעלות ולבקוע שחקים....

הדברים אמורים בפרט כלפי תפילת שמונה עשרה שאנו עומדים בעמידה ברגלים צמודות להדמות כמלאכים, כי תפילה זו היא ישירות אל הקדוש ברוך הוא ויש לה מעלה מיוחדת, שהרי ק"כ זקנים תקנוה שהם כנסת הגדולה ומהם נביאים. והשאלה נשאלת מה צריך אנשים ענקיים כאלה לתקן נוסח התפילה, לכאורה גם אם יתקבצו עשרה חכמים יוכלו לתקן תפילה שכזאת? ואכן התשובה היא שאנשי כנסת הגדולה כשתקנו את התפילה תקנו נוסח שיתאים לכל הדורות הבאים ודאגו שיתאים לכל אחד ואחד לפי המצב האישי שלו ולפי הבנתו, וגם לפי תיקון עולמות העליונים ושרשים הרוחניים. הרי שבודאי דרוש לזאת אנשים ענקיים ובעלי רוח הקודש להכין תפילה שכזו (נפש החיים ובליקוטי מאמרים פרק ט'). אם תספור את התיבות של תפילת העמידה תמצא בה שש מאות ושלוש עשרה, כנגד רמ"ח אברי האדם, ושס"ה גידים של האדם (נתיבות החיים).

מספרים על רב חשוב בשם ר' זלמן זצ"ל שהיה מאריך בתפילה העמידה כשעה. פעם ניגש אליו אחד מאנשי הציבור ושאלו: הרי חכמים תקנו לשנינו אותו נוסח תפילה. אני גומר תפילת העמידה בשלוש דקות, מה יש לכבודו להאריך כל כך הרבה? ענה לו הרב: דע לך שאני עדיין מקצר בתפילתי, ומשל למה הדבר דומה? לאדם שמוזמן אצל המלך לראיון בנפרד, כשהגיעה סוף סוף הזכות לדבר עם המלך הלא אין לתאר איזו שמחה יש לאדם, ועד שיש לו הזדמנות כה גדולה בוודאי שלא ידבר מהר אלא לאט, בכדי לשהות יותר במחיצתו של המלך. כך להבדיל גם לנו, זכות גדולה ונפלאה נפלה בחלקנו להתפלל לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וכל זמן שאנו נמצאים במחיצתו השמחה יותר גדולה.

הבחינה היא כמה זמן אדם נמצא במחיצתו של הקב"ה, למשל כאשר אדם הולך לחתונה ככל שהוא מקורב יותר לבעל השמחה הרי שהוא מקדים להגיע לאירוע והוא גם נשאר באירוע עד סופו, וככל שקירבתו לבעל השמחה אינה קירבה חזקה יתכן שיגיע לשעה או אף פחות מזה לשמחה. כך צריכה להיות ראייתו של האדם את התפילה ואת לימוד התורה: ככל שהוא מקורב יותר ל"בעל השמחה" (להקב"ה) כך הוא צריך להקדים בבואו ולאחר ביציאתו.

ישראל לסגולתו

עצה גדולה ונפלאה להחדרת האמונה

עצה גדולה ונפלאה ואפשר שהיא האפשרות היחידה להשריש אמונה, הוא לדבר בפני דבורי אמונה, לחזור ולשגן עניני בריאת העולם הנזכרים בחמש בראשית, ספורי האבות הקדושים ולהתבונן במעשיהם ובנסיונותיהם, ספורי יציאת מצרים, "מעמד הר סיני" הליכת ישראל במדבר מי שנה, ספורי התורה מחטא המרגלים, קרח ועדתו, כפוש יהושע ל"א מלכים, ועוד בדברי הנביאים והכתובים, ולהרחיב כל נושא ונושא שהזכרנו בלמוד עם רש"י ז"ל ויתר המפרשים, וכן לעין ולקרא שיחות אמונה המובאים בספה"ק כמו "שומר אמונים", אור יחזקאל להגר"י לוינשטיין זצ"ל וכיוצא המלהיבים לאמונה בה', וכן לדבר בפני תמיד אמונה, עם כל אדם ובכל עת, וכשפוגש חברו ברחוב במקום לדבר דברים בטלים יכין תמיד לעצמו מאמר מאמונה ולשוחח בו עם חבריו, וכך יתמיד בתמידות לדבר דבורי אמונה ויהיו שגורים על לשונו ובלבו, עד שלא יעשה דבר וחצי דבר מבלי שיקדים לו דבורי אמונה, והדבורים משפיעים מאד על הלב, וגם כאשר הלב עדין אינו חזק באמונה, חזקה והבטחה על דבורי האמונה שיפנסו בלבו, ועל זה דרשו: "אבדה האמונה נכרתה מפייהם" (ירמיה ז, כח), דהינו מדוע אבדה האמונה מפני שנכרתה מפייהם, שאין מדברים דבורי אמונה, וכן נאמר בתהלים (קטז, י) "האמנתי כי אדבר" אימתי האמנתי כאשר אדבר באמונה.

ובפרט כאשר מדבר האדם בעניני אמונה בשבת קדש, וכן מובא ב"שומר אמונים" (דפוס החדש עמ' כט) שיום שבת קדש מסגל מאד לקבוע אמונה בלב האדם הרבה יותר מכל ימות השבוע, ולא עוד אלא שפחו לתת אמונה לכל השבוע, ולכן בעקר ביום שבת קדש יקבע לו לקרא הפרשה עם רש"י שהוא סגלה גדולה לאמונה כידוע מה"חפץ חיים" זי"ע, ואז הזמן להתבונן במה שהזכרנו.

אהבה:

ב. על-ידי שגאה בא בהלות, ועל-ידי שגאה בא שרפה.

ארוס המתארח אצל ארוסתו

כתב בשו"ת דברי דוד (טהרני חלק ב אבן העזר סימן ו) : ארוס המתארח אצל ארוסתו, אינו יכול לישון שם אף אם ישנים שם הורי הכלה או הורי החתן, לפי שאינם משמרים מאיסור יחוד, מפני שהם מחפים עליהם ולא יפרסמו את מעשיהם אם יכשלו, ולכן אין הם חוששים מלקלקל. לפיכך ילך לישון אצל שכנים או ידידים.

ובשעת הדחק יכול לנעול עצמו בחדר כאשר ישנים עמו עוד שני גברים, והיא תנעל עצמה בחדר אחר כאשר נמצאות עמה עוד שתי נשים וביאר שם, שיחוד עם משודכתו חמור יותר מסתם יחוד עם פנויה, לפי שלבו גס בה, ועלול לבוא לידי איסור. ובכמה מקומות היתה גם תקנה שלא יכנס המשודך לבית משודכתו, מפני תקלה עימה או עם חמותו, כמו שכתב הגאון רבי חיים פלאגי בשו"ת חיים ושלוש (חלק ב סימן פט). ע"ש.

משהו לנשמה

מורגל בניסים

סיפר הרב מנחם פרל מירושלים: כבר בתחילת ההיריון של אשתי התבשרנו שיש לנו תאומים, וכעבור זמן מה אמרו שאחד הילדים סובל מסתימת מעיים קשה, וכיוון שהוא לא יוכל לחיות אתה אפילו שעה אחת, צריך לעשות הפלה.

הלכנו להתייעץ עם רופא מומחה - אחראי על מחלקת אולטראסאונד בבית החולים "הדסה" בירושלים, כי אמרו לנו שהרב מרדכי אליהו זצ"ל סומך עליו. והוא אמר לנו שאין מנוס וצריך לעשות הפלה.

אמרנו לו שאנחנו לא עושים הפלה, והוא השיב: אם כן תתפללו, כי במצב כזה אין הרבה סיכויים לעובר לחיות. הלכנו אל הרב מרדכי אליהו זצוק"ל וביקשנו ממנו ברכה. הרב ראה את כל הממצאים ושמע מה שאמרו לנו, ואמר לנו להתפלל ולעקוב אחרי ההתפתחות.

במשך כל ההיריון טיפל בנו ד"ר חיים יפה, שעקב אחרי העוברים. בשעת הלידה הוא תכנן ליילד את אשתי בניתוח ולהביא צוות שלם של רופאים שיהיה נוכח בלידה, כדי שיוכלו לנתח את התינוק החולה מיד עם היוולדו. אולי כך יוכלו להציל את העובר.

הייתי אצל הרב וסיפרתי לו על התוכניות של ד"ר יפה. הרב אמר לי: הכול יהיה בסדר. אתה תקרא את ספר יונה ואל תדאג. רק תגיד לרופא שלא ינתח את העובר לפני שהוא עושה לו צילום לראות אם יש לו בעיה רפואית. אמרתי את זה לד"ר יפה, והוא אמר לי שכל שנייה חשובה, אבל הוא מוכן למלא את בקשתי.

אשתי נכנסה לניתוח קיסרי, ואני עמדתי מחוץ לחדר הניתוח. ידעתי שהלידה בניתוח אורכת כמה דקות, אבל הספקתי לקרוא את ספר יונה שלוש פעמים, עד שיצא אלי ד"ר יפה ואמר: "אצל איזה רב היית?".

כשראה שאינני יורד לסוף דעתו, המשיך ואמר: "אני לא מבין מה קורה. אנחנו לא מוצאים כלום. צילמנו את התינוק הראשון שנולד - ולא הייתה לו שום סתימת מעיים. צילמנו את התינוק השני - גם לו לא היה כלום. עשינו צילום לאשתך, חשבנו שאולי טעינו בצילום בהיריון וראינו סתימת מעיים אצלה - גם לה אין שום סתימת מעיים. אצל איזה רב היית?" אמרתי לו: "אצל הרב מרדכי אליהו".

"אה" אמר הרופא כמבין: "אז למה לא אמרת קודם?"

אחר כך הוא הפטיר: "תמיד הוא עושה לנו את זה!"

אחרי הלידה באנו להודות לרב שהתפלל בעדנו ובזכותו ראינו את הנס הזה. באנו גם להתייעץ אתו על השמות שניתן לתאומים. הוא נתן לאחד את השם אריה יהודה, על שם ה"שאגת אריה", ולאחר את השם יוסף חיים על שם הבן איש חי.

אנחנו רואים את הכוח של השמות האלה בילדים במהלך החיים שלהם. על אריה יהודה נפלה פעם הספרייה, ממש כמו שקרה לגאון בעל ה"שאגת אריה" אבל הוא ניצל ולא קרה לו כלום - ברוך ה'. והבן יוסף חיים' לומד תורה בהתמדה ובקדושה גדולה - כאילו ברכתו של רבי יוסף חיים זיע"א חופפת עליו.

לקראת הבר-המצווה של הילדים באנו אל הרב וביקשו ברכה לילדים שנולדו בזכותו. הרב אמר לאנשים: תראו, שני ילדים שהרופאים רצו להפיל. ללמד את האחרים כי יש ניסים בעולם. וצריך לדעת להתפלל גם כשנראה כאילו אין סיכוי.

יהי רצון שנזכה לראות את יד ה' לטובה בכל פעלינו. אמן ואמן.